

Değeri Konuklar,

14 Mart Tıp Bayramı nedeniyle geçtiğimiz hafta boyunca Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakóltesi ve Denizli Tabip Odası işbirliği ile birçok etkinlik yapıldı. Eminim bu etkinliklerde birçok konuşma yapılmış, geçmişte ve gelecekte tıbbın önemi ve bugünlerde yaşadıklarımız geniş bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu yüzden söz veriyorum uzun konuşmayacağım.

1983 yılında Tıp Fakóltesine başladığımda matematik kökenli biri olarak ilk 1-2 yıl benim için hiç zor olmadı. Klasik eğitim sistemi içinde en sıkıldığım yön bir sürü yeni kavramı ezberlemek zorunda oluşumdu. Ama herşeyi analitik bir yaklaşımla sınıflandırıyor, özetliyor, koca koca kitapları birkaç sayfaya indirgeyebiliyordum. İşin rengi 3. sınıftan itibaren değişmeye başladı. Hastalarla karşılaşmaya başladığımız o yıllarda zorlanmaya başladım.

Ne ifade ediyorlar? Veriler neden eksik veya fazla!

Tamam anamnez, tetkikler, ön tanı, fakat sonuç neden her zaman doğru değil.

Aynı hastalığı taşıyan iki insanın şikayetleri nasıl bu kadar farklı olur.

Neden aynı hastalığı taşıyan iki insan aynı ilaçlarla iyileşmez.

İşin sırrını ne zaman çözdüm, karşımdakinin bir organlar sistemi değil insan olduğunu ne zaman anladım, ne zaman hekim oldum, doğrusu tam bilmiyorum.

Açıkcası mezuniyetimden sonra çalıştığım İzmir Devlet Hastanesi Acil Servisi ve Hızır ambulans servisinin etkin olmuş olabileceğini düşünüyorum.

O dönemde 24 saatte her sosyoekonomik kesimden gelen, hertürden şikayeti olan yaklaşık 1000 kişiyle ilgilenince yavaş yavaş bir şeyler olmaya başladı. Hele ambulansla günde onlarca eve gidip yaşamlara tanık oldukça mesleğimin diğer yönü, manevi yönü güçlenmeye başladı. Bir doktorun sadece hastalığı ve çareyi bilmesinin yetmediğini, hastaya onun neler yaşadığını anladığını hissettirmesi ve iyileşmenin nasıl olacağı konusunda ikna etmesi gerektiğini öğrendim. Bu dönem bana bütün meslek yaşamım boyunca hastalarımınla sağlıklı ve güçlü bir iletişim kurma yetisi kazandırdı.

Bütün bunları neden anlattım. Çünkü bu durum hepimiz için geçerli. En azından büyük çoğunluğumuz diyelim. Hepimiz mesleğimizin bilgiye, tekniğe ve yatırıma dayanan maddi bir yönü olduğu gibi, duyguya, empatiye ve iletişime dayanan ruhani bir yönü olduğunu biliyoruz. Zaten antik çağlardan beri hekimliğin kutsal sayılması veya halkın gözünde doktorun değerli olması hep bu manevi yönden kaynaklanıyor. Maddi ve manevi yönler arasındaki denge tıpkı uzak doğuluların zıtlıkların dengesi dedikleri birbirini tamamlayan ying ve yang gibi, çok önemli.

Günümüzde maddi taraf alabildiğine büyüdü, sağlık dediğimiz zaman, yatırımlar, yeni cihazlar, faturalar, performanslar konuşuluyor. İstatistiksel değerler arttıkça sağlığın iyiye gideceği varsayılıyor. Ama denge bozuluyor. İkinci kısmı birçok kimse dikkate almıyor, alanlar küçümseniyor, dışlanıyor. Peki bu dengesizlik bizimle mi başladı? Hayır. Daha *intern* ken asistan abilerimizden bu kötü yılların sinyallerini almaya başlamıştık. Ne zamanki meslektaşlarımız hasta ile aramızdaki manevi bağı tek taraflı maddiyata çevirmeye başladılar, ne zamanki meslektaşlarımız yetersiz bilgilerini, asimetrik bilgiye dayanan ağız kalabalığıyla kapatmaya başladılar, ne zamanki yaygın iletişim araçlarıyla bunları yapanlar öne çıkarılarak muteber kişi olarak gösterildiler, ne zamanki yetiştirdiğimiz gençler, doğru düzgün hocalarını değil medyatikleri örnek almaya başladılar, o manevi bağ koptu.

O bağ koptuktan sonra, herşey benim en baştaki durumuma döndü. Matematikçi, yani işletmeci gözüyle, Hasta bir müşteri, hastane bir hizmet birimi, sonuç ise faturadır. Ha bu arada hukuki sorun çıkmasın diye bazı kağıtlar imzalatılır, duvara hasta hakları beyannamesi asılır. Bunun adına da sağlık sistemi denir. Eğer böyle tanımlarsanız, her tür finansal enstrümanı kullanmak da normal karşılanabilir. İster özelleştirin, ister halka açın, ister tahvil çıkarın, ister kapatın farketmez. Hizmeti satan karını hesaplar, maddi tatminini yaşar, hizmeti alan karını hesaplar maddi tatminini yaşar. Aralarında maskeli bir müşteri temsilcisi ilişkisi kurulur. Müşteri memnuniyeti anketlerle takip edilir.

Manevi yönün eksikliğini ancak bir kişi gerçekten hasta olduğunda anlar. Anladığında da şikayet edecek fazla ömrü kalmamıştır zaten. Sistemin içinde eritilir. Boşuna para harcayacak değiliz ya!

Hepimiz böylemiyiz, elbette değiliz. İçimizde, orada burada dağınık çabalar harcayan, bugünkü durumu kabul etmiş bile olsa vicdanında bunun doğru olmadığı hisseden çok kişi var. Tarihte toplumların bozulduğu değerlerin kaybolduğu zamanlarda öncülük etmek çoğunlukla hekimlere düşmüştür. Eğer biz hekimler başımızı doğrultup mesleğimizin maddi ve manevi tarafı arasındaki dengeyi yeniden kurabilirsek, toplumda yaratacağımız güvenle, sadece mesleğimizi değil, çok daha fazla şeyi değiştirme şansı yakalayabiliriz.

Aksi takdirde durum genç meslektaşlarımız için çok daha kötü olacaktır. İki kuşak sonra ise manevi tarafı hatırlayan kimse kalmayacaktır, üfürükülerin dışında tabi!

Böyle bir bayram gününde, kötümser bir konuşma yaptığım için özür dilerim.

Bütün sağlık alışanlarının Tıp bayramını kutlar saygılarımı sunarım.